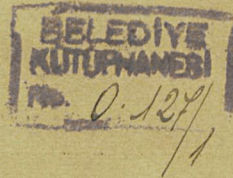

اجتهاد

آیده بردفعه ترکیه و فرانسزجه اولاراق نشر ایدیلیر
مجموعه عثمانیه واسلامیه در

مناسرجات :

عبدالله جودت	اجتهاد
ف. ل	بر مصاحبه
بدرخان پاشازاده عبدالرحمن	روح نسا
۰۴ ج	لورد بایرون
***	مطبوعات اخیرہ
۰۴ ج	آچیق مکتوبلر
»	تحقیقات علمیه

جنوره : ۱۹۰۴

مدیر و سرمحرر : دوکتور عبدالله جودت

ایشته بونلردن ناشی مشتکیار ایله حکمدار آراسنده کیزلی فقط نتیجه اعتباریله خیع بر مجادله یولی آچیلش . بوجادله برنسبت متزایده ایله ترقی ایدرهک یکریمی سکر سنه دبری دوام ایدرکیش وایکی طرفده آلآن بربرینه تسلیم سلاح ایتدیرمه موفقی اولامامشدر .

بعضاً برنجیلر قوتله نیرکی اولور ، نشریاته فریادلرینی چوغالتیر ، عبدالحمید وعونه سنی الك اوافق دقایقه وارینجه یه قادار احوال عمومی وخصوصیه لرندن حتی «فیزیونومی» لرندن بحث ایدرهک بووجهله تشفیة صدر ایدرلر . بعضاًده ایکینجیلر قهرلرینی ترسیداً برچوق عائله لری بردنبره ماتمله غرق ایدر ، بر چوق کنجلی منفی و محبسلرده چورودور ، استقبال ملتی ، تعمیری غیرقابل رخنه لره ، تخریب ایدر . خار حده کیلردن بعضلرینی ضرورتلرندن استفاده ایدرهک برچوق یالان وعدلره ایجری به صوقعه ویاخود خار حده کوچوک بر مأموریت قبول ایتدیرهک اسکاته موفقی اولور .

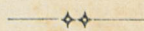
ایشنه شیمدی یه قادار هیچ برنتیجه یه اقترا ن ایدر . مه بن بوجادله بزه یا تشخیص مرضک دوعرو اولمادیغنی یاخود تداوی ایچین کوسته ریان علاجک تاثیرسزلکنی اثبات ایدیور . بومصاحبه مزده بوایکی حالی ده کوزدن کچیره جکر . بونک ایچین عناصر عثمانیه دن مهم برقسمنک وبالخاصه حکومتی اللرنده بولوندیران ترکلرک احوال اجتماعیه لرینی ، اخلاقارینی مطالعه ایتمه من ایجاب ایدیور .

• •

آسیای وسطی ایله چینده علوم لسانیه ویا آثار عتیقه متخصصلری طرفندن کشف ایدیلن لوایح عتیقه ترجمه لرندن آکلاشیديغنه کوره اجدادیمز بولونان اسکی ترکلر قبیله حالنده اولاراق پک اسکی زمانلرده آسیا چوللرنده

اجتهادینه رعایت ایتک مقتضای مسسکمزدر ؛
الویریرکه مقصد ، عبادالهی تنویر ومظهر سعادت ایتمه یه معطوف ومنحصر اولسون .

عبدالله جودت

بر مصاحبه

مملکتیمزک داخل وخارجنده برچوق مشککی وار . بونلردن مقتدر اولانلری خارجه چیقوب عزته لره باتیورز ، محو اولیورز ؛ اوپانک ، بومحوه ، بوسقوطه سبب عبدالحمیددر . ایشه فلان یرده شویله یاییلدی . مشروطیتیمز بویله غصب ایدلدی . فلان کسیدلی فلان بوغولدی دیه فریادلره ستونلر دولدورور و بووجهله افراد ملتک عروق حیثیتی قابارته رق بر خدمت ایتکه چالیشیر . خارجه چیقمه مقتدر اولامایانلری فرصت بولدجه طیشاریده نشر اولونان بوغزته لردن برینی بعضاً پک بویوک برتهلکه مقابلنده انه کچیرر وبونی ، چیقارمه مقتدر اولمادیغنی آوازه اشتکاسنک برعکس صداسی کبی تلقی ایدرهک اوقور ، تشفیة صدر ایدر وداها ایلرویه واراراق بوعلنی فریادلری قوبارانلردن مادی دکسه بیله معنوی بر امداد بکلر .

مملکتیمزده بر فرصت دوشوبده بریسیله قونوشولسه مأمور آمرینک بجریکسزلکنندن ، خیرسین لغندن ؛ عسکر ، ضابطه انتظامسزلقندن ، چیپلاقلق درجه سنه واران سفالت و حیثیتسزلکندن ، تجار واصناف امنیتسزلکندن ، کساددن شکایت ایدرهک بوسیئاتک یکانه مسیبی اولماق اوزره حکومتی ویکرمی سکر سنه دبری حکومت ذاتمالق ایتمکه اولان عبدالحمید ایله عونونه سنی کوستریرلر .

بالجمله اقوام ابتدائیه نك ياديني كې شرقدن غربه شمالدن جنوبه هوانك ، موسمك ، اقليمك ، محيطك ايجاب ايتيريدىكى طرزده سورولرله كوجبه حالنده ياشامشلىر و موسمنده برسوارينك آتيله برابر ايچنده غائب اولاليله جك درجهده اوزون اوتلرله مستور اولان وادى لرى بوسياحلىك هان هر درلو واسطه تعيش وتلبسنى تأمين ايدن حيوانلرني بسلمكه كافى كلديكندن پك آز برسى ايله تأمين ايديلن بوچوبان حياتيله الفت ايدىرك اوزون مدت بو وادى لردن خارجه چيقمامشلىر در .

سورولرى ، ديكر قيله لرك هجومندن ياخود سياحت ائناسنده راست كنه بيله جك اولان حيوانات وحشيه قارشى محافظه نفس ايچون بو صحرا حياتى ، كوچوك بر قيله تشكيل ايدن فاميليا خلقنى ايچلرندىك ياشلى ، اك كرركولى اولان ، وادىده كى اونلاقلىرى ، صولاقلىرى كچيد محمللرني ايجه طانيان رئيسلرينك امرى آلتنده قالقوب قونميه ، سلاح قوللانمغه ، اوزون سفرلره آليشدير مشدر .

عرض ايتديكمز قيله افرادى بويك نسق حياتك ايجابى اولاراق دائما يكدېكرينك اقرباسى اولديغندن بو منسوبيت رئيس عائليه قارشى هم سننندن همده كوركوسندن دولاي پك بويوك اطاعتله اونك هر درلو امر ونهينه سرفرو ايتيرر .

ائناى سياحتده بعضاً راست كلين قيله لرله محاربه ايديلير ، شهرلره هجوم اولونور ، كاه غالب كلينير ، كاه مغلوب اولونور . غالب كليندىكى . و عشايرمز سيار بر - حياتدن ولو موقه اولسون ثابت برحياته كچدكلىرى حالده بيله غاليتك تأمين ايتدىكى رجحان موقت سايه - سنده حيات زراعتك متاعب عظيمه سنندن كنديلرني

قورتارمغه چاليشيرلر . مغلوب اولدقارى حالده ايسه يا فرار ايدرلر ياخود يكي رئيسلرينك الكصادق ، الكمطيع تبعه سى اولورلر . صحراده آليش دقلىرى كى زحمت مزجه آمرلردن آلدقلىرى امرلرى ايضا ايدىرك آز زمان ظر - فنده اطاعتلىرى ، شجاعت فطريه لرى سايه سننده اونك حسن توجهنى قازانيرلر . يعنى عسكر ، مأمور اولاراق اهالى يى صحراده كى حيواناته يادقلىرى كى امرلرينه تابع بولوندىرمق و اونلرك سىبلردن استفاده ايتك هوسنه دوشرلر . اكربوكا موفق اولامازلرسه هان ينه سياحت ، ينه او يايلا ، چوبان حياتنه عودت ايله طبيعتك كندى سورولرينه مبذولاً بخش ايتدىكى مهبانوازيدن ممنون اولاراق كچنيرلر . يوقاريدىك بالمناصبه ذكر ايتديكمز وجهله بوچول سياحلىرى اكثريتله برفاميليا خلقندن مركب . حيات ، سياحت زحمتدن ماعدا افراددن بر خدمت آخر ايسته ميور . بناء عليه مساعى مشتركه نتيجه سى اولاراق حصوله كلن محصول يعنى سوت ، پينر ، يوغورت ايران عمومك مالى اوليور . ذاتاً طبيعت ، حيوانلرينه لازم اولان شئى ، موسمك ، اقليمك تأثيريله آرادقلىردن داها بول اولاراق ويريور . مشقتلى برسى ايله وجوده كله ين محصولك قيمتى ايسه حصوله كتيرنلر عندنده هان معدوم درجه سننده در . بواسابدن دولاي ائناى سياحتده راست كلدكلىرى سياحلىرك قارتى دويورماق ، اونلره ياتاجاق ير كوسترمك كنديلردن برفداكارلق ايسته مز . خصوصيله بو مسافرلردن كلدكلىرى يرلر و كندېلرنجه مجهول بولونان شيلر حقتده معلومات آلاماق ، حكايه لر ديكلمك سباحلر يمزك سوردكلىرى يكنسقى حياتده بر - يكلك تشكيل ايدىك جكندن طبيعتيله اونلره عزت و آرامده قصور ايتمزلر .

ایده‌دار مملکت‌ها علاوه ابتدایی بر قطعه اهالی‌سنی وجود
اجتماعی‌سندن عد ایتز، اونک اصول معیشتی، حسیاتی،
ترقیات فکریه‌سنی نظر دفته آلماز؛ طبیعی ایلمک ظهور
ایدن بر مساعده‌سزک بویه بر حکومتک زوالیه
نتیجه‌لیر.

دور عظمتز قلیچ‌الدله، آت آلتده آسیا
چوللرنده‌کی حیوانات سورولرینه بدل اولجه بوملک‌لرده
یرلشمش انسانلره صالدرماق، یالک‌ر خرج ویره‌نه آمان
ویرمک، طوبراغه یرلشمکه، چالیشمغه تنزل ایتمه‌مک
حاصلی مدنی برحکومتی توصیف ایدن احوال‌دن عاری
برسورو جنسک‌ورلک ایله اکتفادن عبارت قالمایورمی؟
بوکون باشم‌زده مهلمک برر غائله شکنده بولونان
و وجود سیاسی واجتماعی‌م‌زده برر قانغرن شکلی آلمش
مسئله‌لر هپ اوزمان‌کی قهرمان محاربلریم‌زک خرج،
باصقین سودالری نتیجه‌سی اولاراق، دوشونمه‌یه‌رک،
استقبالی نظر دفته آلمایاراق یابدق‌لری خط‌الردن نشئت
ایتمه‌یورمی؟

کوچولمک بیلیم‌ن کبر و غرور‌م‌زه رغماً بومسائلک
هربری عضو دولدن برقاچ ولایتک ویا حیات سیاسی‌م‌ز-
دن بوبوک بویوک حقوقک ضیاعیه نتیجه‌لیمه‌یورمی؟
برمقصد جدی‌یه مبتنی اولمایه‌راق لزوم‌سز یره
دوکیلان قانلر، بولوندیغم‌ز محیطه کوره اخلاق وعا-
داتم‌زی دکشیدیره‌م‌یشم‌ز صرف مادی وپک فانی ظفر
لریم‌زک مستیسیله خمور کوزلریم‌ز بوکون‌کی حیات ملی
واجتماعی‌م‌زی کوکندن صارصاجاق وقایعی داها او-
زماندن حاضرلایوردی. الآن بومغفل ظواهره قاپیلا-
راق بویه پارلاق برماضی‌یه مالک اولان مات محو اولماز
دینیلیر. بو قوف تفاخرلر یرینه سقوط اجتماعی‌م‌زک

حتی بوکون آسیای وسطاده تاتارلر، ترکرلر آراسنده
حکایه آکلاتماق صنعتیه یاشایان برچوق آدم‌لر وار.
بونلر قبیله قبیله دولاشاراق کیتدک‌لری یرلرده مصالحلر،
قصه‌لر آکلاتاراق کچینیرلر.

والحاصل مدت مدیده اجدادیم‌ز بوبادیله‌لرده دولا
شاراق الک‌نهایت تاتارلرک تضييق‌ندن قورتولماق اوزره
کنیدیلرینه برخرج آرامش‌لر، بوسورتله آناتولی‌یه
ایتمش‌لر، قوت‌لری. شجاعت‌لری سایه‌سنده کنیدیلرندن
ضعیف بولونان کوچوک کوچوک حکومت‌لره محاربه
ایده‌رک قصبه‌لر، شهرلر، ایللر ضبط و بوکون‌کی حکو-
متم‌زکده اساسی وضع ایتمش‌لرده.

ایلمک اون پادشاه زماننده حدودلریم‌ز برطرفدن
ویانه قاپیلرینه برطرفدن، بحر حزره، یمنه و فاسه قادار
دایانمش برچوق دره بکلک‌لری، خانقلری. شاهقلری
ایم‌راطورقلری و یرکی‌یه، خراج‌ه یاغلامش و تاریخ‌لریم‌زک
دیدیکی شوکت و عظمت هرطرفی قاپلامشدی.

پادشاهلریم‌زک بودورلرده صرف عسکرلک نقطه
نظرندن عظمت‌لی فتوحاتی ویا تعیر معذور طوتولورسه
لزوم‌سز تعرضات متوالیه‌لری نتیجه‌سی اولاراق بالآخره
حصوله کلن ضعف عسکریم‌ز و بوکا مقابل دشمن‌لریم‌زک
اخذنار ایچون تعرض‌لری ویزم دائمی مغلوبیت‌لریم‌ز تا-
ریخ‌لریم‌زده دور انحطاط دییه تفسیر اولونورکه بوکاده
صرف پادشاهلرک، سرایلرنده‌کی ذوق وصفایی میدان
حربده‌کی مشقت‌لره ترجیح ایتمه‌لری، یکچیریلرک اط-
عتم‌زک‌لک‌لری، ادب‌م‌زک‌لک‌لری سبب کوسته‌ریلیور.

بردولت‌که اوزدرنده تأسیس ایتدیک‌ی ممالکک ایجا-
بات طبیعیه‌سنی نظر دفته آلمایه‌راق صرف چولده‌کی
عادات ایله حرب و ووغا نتیجه‌سی اولاراق بویور، مغلوب

بوكون ممالكتمزك نره سنده بر عصيان ، برخشود -
سزلق آناری كورولسه كوينده مشتي كيكن بو بچاره
اوراده پك چابقي كندي سندن شكاي ت اولونا چاق آدم
صفتي آيور .

بوكون اخلاقز اودرجه بوزولمشكه «كل» ديدېكي
وقت قارشيسنه بريسي چيقاچاق آتسندن اينر ابدن
حيواني بادهوا طوتوب كرديرته چك اقتداره مالك بو -
لوانان بر مسلمان فورمه سني كيديكي آندن اعتباراً پك
چابقي اسكي آجيلرني ، اسكي كوردېكي تحقيرلري اونوتور
ومأموري اولديني فرقه نك صادق ، مطيع وشجيع بر
بنده سي اولور .

حيات اجتماعيزي لايقيه طائيمايانلر خصوصيله
اجنبيلر ، پادشاهك بوظايمرينه قارشى نخبين عصيان
ايتيورسكز ؟ دييورلر . هر كنج ترك كنديني پك تحاف
رنكلره صوقان بومز عيج سواك قارشوسنده ردى پك
قولاي برطام ادله ايله عبدالحميدك قوتى ، استحكاملر
ايجنده صاقلانديغنى وبعضاده روسيه نك مداخله سنى
ايلري سورهره ك مخاطبني صوصديرمه چاليشيور .

فى الحقيقه عبدالحميدنى اون بش بيك سونكولينك
تحت حمايه سنده يكرمى سكرنجى سال محصور ساطتني
آغير آغير قاپاتيور . قدرت مطلقه ظاهربه سنده رغماً
بوسونكولرك ظلام كشيى آرقه سنده ماتم آسا برستيره
اختفاه بورونيور !

فقط بو اون بش بيك سونكولى كيمدر ؟
ممالك وسيعه مزك مختلف جهتلرنده يرندن يوردندن
سوكليسندن عادتاً قوپارتيله رق آيريلمش وبركون اول
برضبطيه ويا مال مأمورينك تحقير و ترسيفلري آلتنده
اينيم اينيم ايكله مشلردن مركب مظلومين امت دكلى ؟

اسباني تدقيق وارهيه چاليشه لر شبهه اتمك كه
وطنداشلىرينه پك جدى خدمت ايتمش اولورلر .

وقتا كه دور فتوحاتمز ختام بولدى ؛ ضبط ايده
چك ، قوماند ايده چك ، خرج آلاچاق مملكه و حكومت
قالمادى ؛ خريستيان ويا خود مغلوب اسلام حكومتلرك
يرينه كندى كنديمزى قائم ايده رك كندى قانمزي ينه
كنديمز امميه ويكيديكريمزه قوماند ايتيه باشلادق ،
تاريخمرك دور توقف وتدنى تسميه ايديان قسمنى بويوك
برصوغوق قانليقله سيره طالدى . بر چوجوق دن فرقت
اولماديغندن اداره لى رئيسلر قالقينجه اخلاقز كاملاً
بوزولدى . اولكي انتظام ابتدائيدن بيله اثر قالمادى .
كنديمزى بوسوبوتون غائب ايتدك . پادشاهلردن افراد
ماته اطاعت نتيجه سي اولاراق انتقال ايدن رخاوت
وعطالت وبوزغونلق افراد آراسنده اودرجه انتشاره
مساعد برميدان بولدى كه بالآخره برقاچ حميتلى ، غيرتلى
پادشاهلرده ، اسكي عادات و اخلاقزه رغماً ، ملتى بولوندينى
حال مذلتدن قورتارمايه موفق اولامادى .

بوكون آناطوليك هانكي كوشه سنده كيديليرسه
كيديلسين كويلو ، مأمور ، خفيه اولماديغزه قناعت
حاصل ايدر ايسه ويركينك آغزلغندن ، مأمورك خير -
سزلغندن ، اعاظه لك چوقلغندن وحق بعضاً پيكاربانى
تعبيره پادشاهدن بيله شكاي ايدر . حالبوكه اله برفر -
صت كچوبده عين مشتيكي عادى برضبطيه باباچاق اولسه
كر وكنديسنى حتى كوينده تفصيلي تويلري اوربرده چك
وحشى ايقاعه مأمور ايتسه كر اكثريتله اجراده اصلا
تكاسل كوسترمز .

بالآخره كنديسيه بر حسب حال ايدلسه نه يابالم
عسكرلك اطاعت ! ديهه تاويل ايدر .

اوکنه کلهرک باغیر لرلر. جلوس بخشیشی آمادقارندن شکایت ایدر لر و یاخود یینه یکچیری آغاسنک، یاخود صدر اعظمک تشویقیله سرایک اوکنده نه اولوب بیتدیکندن خبرلری اولمדיنی حالده « ایسته مه زوک » نعره لر ی ايله میدانی چینلایمغه باشلار لر، کور کورینه بر قاچ مشوقک ایسته. مدیکی شیئه، پادشاهی خالعه، قتله قدر واریر لر.

صوک عبدالعزیز وقعه سنه کلنجه وقعه ده نه عسکرک، نه طلبه نک ونه ده ملتک خبری وار ایدی. آنجق عددی پک محدود اولان امرانک، اوده کندیلرینه تخصیص ایدیلن خدمتدن ماعداسنه حقیقه واقف اولماق صورتیه بره بهم معلوماتاری وار ایدی.

انسانی حادثه ده سرای قوشانان حربیه افندیلری سرایک اوکنه کلدکلی وقت آلآن نشان تعلیمه کیتمک اوزره مکتبدن سچیلوب سلامغه کیندکلی ظنده بولنیورلردی. واقعا سلطان عزیز خلع اولوندی دیه کیمسه شکایت ایتدی. بوده طبیعتیز ایجابندن. زیرا برینه دیگر بریسی یعنی اطاعت اولنه حق دیگر بر پادشاه کلش. بناء علیه دوشونیه جک بر شی قلاماش، خیره و شره من الله تعالی. ملت طرفندن سویلن سلطان مراد خلع اولوندینی وقت کیم سس چیقاردی. علی سعاوی مسئله سنک ده اسکی یکچیری وقعه لرندن بر فرقی وارمی؟ یکریمی سسکیز سنه دنبری چراغانده درت دیوار آره سنده حیانتدن بیله خبردار اولامادیغمز بو بیچاره بختسز و سوکیلی پادشاهدن داخلده کیم بحث ایده بیلیور؟

دقت ایدیلیمشسه عناصر مختلفه عثمانیه نی تشکیل ایدن خرسدیان ملتلرندن ارمنی، روم، بلغار هپسی عصیان ایتدی، حقوق مقصوبه لرینی استرداد ایچین قان دوکدی. حکومتک حقسنز لقلرندن، ظلمندن شکایت ایتدی. حالبوکه

بیکارک نره دن بوزوق اولدیغنی بواون بش بیک سونکو. لی ایچنده بیان یاخود آکلایان یوقی؟ ناصل اولیورده اونو بیلدیکی حالده اوراده خیالتی سپر ایده رک بویله بر پادشاهک محافظه سنه قوشیور.

ترکیانک داخل و خارجنده همان هر صنفدن رجوق کیمسه لرله کوروشدم. اکثریسی سلطان حمیدک یاننده اولسم شقی شویله کسردم بویله بچردم دیه اراز حمت و شجاعت وادیلرنده آت اویناتیلردی.

پک آرزمان صوکر ا بوقهرماناردن معهود سونکو. لیلرک صفری آراسنده وظیفه اخذ موقع ایدنلری و بعضیلرینک داها مختلف شکلرده یانه صوقولدقارینی کوردبکم حالده، دکل وعدلرینی انجاز و یا سوزلرینی تکرار ایتک حتی سزی کورمه مک اوزره باشلرینی او بر طرفه چویردکلی، یوللرینی قصدا دیکشیدردکلی و سزه سلام و یرمه مک ایچین اللریله، وجودلریله کولنج کولنج وضعیتلر آلدقارینی کمال تأسفه تماشا ایتدم. هله بعضیلرینک کندیلریله بویونده بر حسب حالده بولوندی ایسه کر اوافق بر ژورنال ايله ولا یاتدن برینک مناسب نقطه سنده ادعیه مفروضه خلافتپناهی ايله مشغول اولد. کر ایچین سزی کوزلرینک اوکندن اوزاقلاشدیرماق زحمتی بیله اختیاردن چکیمه دکلی کوردم.

بوکون حیات اجتماعیزی ای بیانلر بر قناعت وجدانیه نتیجه سی اوله رق حکومت و پادشاه علمینه استرداد حق ایچین بزدن بر قیام بکله مه ملیدر.

تاریخمزده فی الحقیقه بر رجوق خالعلر، قیاملر وار. لکن بونار بزه بر مثال اوله ماز.

یکچیریلر صدر اعظمک و یاخود کندیلرینه رام اولمیان بر وزیرک دشمنی طرفندن واقع تشویق ايله سرایک

باشی اوبر طرفه چور میدی؟ عکسفی نه ایله اثبات
ایده بیایرز. اولادینی هانکی پدر آرایه بیلدی؟ آرقداشی
هانکی مکتب طلبه سی. ضابطنی هانکی عسکر صوراییدی؟
هر قانون تطبیق اولنه جنی مملکتک عادات و اخلاقه
کوره تنظیم اولنور. بشقه دورلو اولور سه موقیت
حاصل اولماز. شو یوقاریده عرض ایتدیکمز وقایع بزه
کوستریورکه قباحه؛ صرف پادشاهک وعونه سنک
شخصنده دکل بلکه بو استبدادی بوینده طاشیمغه تحمل
ایدن ملت دده در. ذاتاً بوبله اولماز سه شیمدی یه قدر بو
حکومت دوام ایده مزدی!

شمدی بو سیئانه بر خاتمه چکمک ایچین قوللانیلان
ومصاحبه مزک ایکنجی تسمنی تشکیل ایدن نشریاتک
درجه تأثیرینی تحلیل ایدلم. نشریات بزه علی العموم
ایکی مهم خدمت ایفا ایتمک اوزره دوشونولش یعنی
برنجیسی واکه اهنیلدی ملتی ایفاظ ایده رک مصاحبه مزک
باشنده عرض ایتدیکمز سیئانه قارشى بر سد چکمک،
ایکنجیسی ده اوروپالیره ترقی یه اولان قابلیت مزى کوستر-
مک وبوسایه ده حقوق مزى تصدیق ایتدیرمک ایچین
ترتیب ایدلمشدر. ایسته بومقصد ایچین اون بتس یکر می
سنه دنبری ترکیه اوله رق خارجه نشر اولنان غزته
ورساله رک عددی یوزی تجاوز ایشم، فقط بو کون
مساکلر نده ثابتقدم یالکمز فرانسزجه مشورت ایله
ترکیه موازنه، شورای امت وامثالی بر قاج غزته قالمش
بولونیور. بونلردن اولکیسی تک باشنه اوروپایه قارشى
عبدالحمیدک ظلمنی ومملکتک مغدوریتی طامغه دیکرلری
ایسه تبعه مسالمنی اداره حاضرده قارشى حقوق مغصو-
به لرنی طلب ایتدیرمکه چاللیور.

بو صایدیغمز غزته رک مساکلری حقه ده سوزه

ظلمده اولنر قدر بیزار قالان وعدده اولنره فائق
بولنان ترکار شیمدی یه قدر بوبله بر حرکت کوستره-
بیلدیرمی؟ مع التأسف خایر. بلکه بو یولده چالیشانلره
قیلیج سالادیلار، قورشون آندیلار.

صوک زمانلرده بر موده قییلندن اولق اوزره یمن،
طرابلس غرب وامثالی اوزاق یرلرده بولنان عساکرک
استبدالاری زماننده ازمیرده، چناق قلعه ده پاره مزى
آلماذن مملکت مزه کیمیز آوازده لریله دایندقلرنی ایشیدییور
وترکارده آرتق یواش، یواش حق لرنی طابایتمک فکر لرنیک
اریاندیغنی کورده رک سونیوردق. معمانک حلی چوق
کیکمه دی. استبدال آره سنه صوقیلان خفیه لر طرفندن
اردو وفرقه قوماندانلرنیک عابنه ایدیلان تشویق واولنر
طرفندن تخصیصاتلرنیک چالندینی روایتی نشر و اشاعه
اولنه رق عسکری، ضابطاری حقه ده بر نفرت والارینه
بر قاج پاره ایله قوری بر سلام کوندرن پادشاهلرینه ایسه
درین بر محبت تولیدینه بادی اوله حق مادی بر انترقه دن
عبارت اولدینی آکلاشیدی.

واقعا مملکت مز داخلنده هیچ بر شهر یوق که محبس
وزندانلری اداره حاضرده دن مشکی فرقه احرارده منسوب
بش اون وطپروری دیوارلری آره سنده نعم حیاتیه نک
همان جمله سندن محروم ایدن محو ایدن بروایت بولنماین.
اوت یکر می سکز سنه دنبری یوقاریده عرض
ایتدیکمز وجهله بر چوق ترکار نفی ایدلدی اولاد بابا
سندن، آناسندن، طلبه آرقداشارندن، مأمورین بولندینی
دآرده دن، ضابط بلوکی، طابوری اوستندن طوتیلوب
بر غزته یاخود خفی بر مکالمه ویاخود بر مکتوب یوزندن
بلا محاکمه حبس ونفی ایدلدی. کیم سس چیقاردی؟
هرکس نه مه لازم دیه رک طوتیلانی کورمه مک ایچین

هر بری آنحق سکنز، اون بیک قارء بوله بیلیمور. بناءً علیه بیک دورلو احتیاطه تشبث ایله کیزلی اوله رق ایجری صوقیلان غزته لرلی بو قدر اولسون قارء بولیورمی؟ غزته لره کلنجه: طبیعی بر کره عددآ آز. ثانیاً یازیلان مقاله لردن شمدی یه قدر پک آزی احتیاجات حاضره و مستقبله مزه نافع بر صورتد یازیلمش. همار هر کون شکایت. هیچ بروقت کنیدیسه مجادله ایتدی کمز، عایینده لسان قوللاندیغمز قسمک، او یاندیرمغه چا- لیشدیغمز ملتک، احوال روحیه سی، نه کبی قوای طبیعیه و اجتماعیه نک تحت تأثیرنده حرکت ایتدیکی تدقیق ایدیلممور. یالکیز حکومتک هر یاپدیغنه کلیشی کوزل بر هجوم ایله اکتفا اولونیور. بوضورتله ده بعضاً قاش یاپه لم دیرایکن کوز چیقاریلمور.

مثلاً دونانما مسئله سی، ما کیدونیا، ارمنی وقوعائی ایچین پک چوق شیر یازیلیدی. بو کون بقامز ایچین اک بو یوک استناد ایده جکمز شی طبیعی قوت مزدرد. اگر قوت مز اولورسه حالده واستقبالده بر درجه یه قدر کندی کندیمزه و یا خود منفعتی منفعت مزله مشترک برویا بر قاچ دولتک معاوضه استناداً موقع مز، حقوق مز مدافعه ایده بیلیرز. بناءً علیه آلدن کلدیکی قدر حکومتی بو یوله تشویق ایتک و یاپدیغی شیرده آز چوق فائده ملحوظ ایسه بونلری تقدیر ایتک لازم کلیر ایکن بعض رفیقارمز حکومت حاضره نک دوامی انساننده دونانمانک لزوم سزغنی، سبب اولمق اوزرده بونلری قوللانه حق کیجیلر مز اولمدیغنی و یاپیلان شیرلک صرف پاره چالمق ایچین قورولممش بر طوزاق اولدیغنی تکراردن بر دورلو واز کچه میورلر.

بو کون دک زده بایر اغمز طاشبه حق صا غلام برایکی کمی مز اولور ایسه یارین او بر کون اونلری قوللانه حق

کیر شمه دن اول بو غزته لرلی اوقویه جق لری و اوقویانلری کوزدن کچیردم.

صوک ایستایستقار دولت علیه عثمانیه نک نفوسی اون سکنز میلیونی اسلام و آلتی یچق میلیونی خرسستیان اولمق اوزره کوستریور.

حکومتک ۳۱۵ سنه هجریه سننده نشر ایتدیکی معارف سالنامه سنه کوره عموم ولایتده کی اسلام رشدی، اعدادی قیز وارک مکاتب خصوصیه و عمومیه طلبه سنک مجموعی ۳۶۰۵۰، مدرسه طلبه سنک مجموعی ایسه ۸۵۱۶۸ کشی اولمق اوزره «اون سکنز میلیون» اسلامک طلبه مجموعی ۱۱۱۲۱۸ دیگر طرفدن طاغینق بر صو- رتده بولسان «آلتی یچق میلیون» مختلف دیندن اولان خرسستیانلرک طلبه سنی ایسه ۱۲۳۲۱۰ اولمق اوزره بیلدیریور!!!

اسلام طلبه سنک مقدار بنه بر او قدر ده اعلو ده ایدرک بو وجهله عموم ولایتده کی اوقور و یازانلرک عددی تخمین ایتش اولسوق مجموعی ۲۴۲۴۳۶ کشی ایدرک بونلرک نصفی طلبه نصف دیگرده حکومت مأمورلردن یعنی کوزی حکومتک قاصه سنه دیکلیمش مطیع بر آلا ی اجرا مأمورلردن عبارت قالدیغی ایچین کندیلردن مشر بر تشبث شخصی یه انتظارک نه قدر عبث اولدیغنی اکلامتده کوچک جکمز. بو ذواتک یاپه بیله- جکلری اک بو یوک فدا کارلق بر تصادف نتیجه سی اوله رق لارینه کچن شو مخالفین فرقه سی غزته لرندن برینی اوقویوب صو کره یاقق یا خود ممکن اولورسه باسقه سنه ویرمکدن ایلری کیده مه ز. و کبد-هور.

استانبولده سربست نشر اولان غزته لر بیله وسطی اوله رق کونده ۲۴۵۰۰۰۰ خلق آره سننده هر صنفدن

فی الحقیقه بعض وقوعاتك اصلی تغییر ایله ترکیبی لکه له مکّه چالیشان بعض ارمنی و بلغار غزته لری پک ناحق تجاوز-
لرده بولمپورلر دکل . فقط بوکبی وقوعاتك اصل
واساسنی مکملأً تشریح ایله حقهمزی بجا برصورنده
مدافعه ایده جکمز یرده بالعکس هیچ بر منیع جدی به
مستند اولمیه رق قورو و بوم بوش سوزلرله عادتاً کوه ذلک
ایدیوروز .

نشریاتمک فرانسزجه قسمنه کلنجه : مشورتک
ثباتی پک زیاده شایان تشکر اولمغله برابر آوروپالیر
طرفندن همان همان اوقونمور . ثانیاً یاز بلان مقاله لرده
غریبه کندیمزی سودیرمکه، ترکر حقنده بر حسن فکر
حاصل ایتمکه چالیشله جنی یرده بالعکس اوروپا به متصل
هجوملر ایدیلور . یاخود یکدیگری مناقض مقاله لر
یازیلور . ارمنیلر، ما کهدونیا لیلر مناسبتمز تعرضلر
ایدیلور . بوندن طولانی بو آدلر بوسطحی وعامیانه
هجوملر یزدن استفاده ایدیلورلر . حتی آچقندن آچغه
عبدالحیدک پولیتقه سنی مدافعه ایتدیکمزی سوپلورلر .
دها مدهشی سوزلرینی دیکله به جک و دیکله دیکلرینی زمان
ایله تطبیق ایده جک قولاقلر بولیلورلر . روسلر اولان
هجوملر دده اوقدر فرط تعصب وارکه حکومت حاضر به
بونلردن بیلمیه رک ضرریمزه پک چوق استفاده قابولری
آچیلوروز .

ایشته واسطه افکاریمز اوله حق غزته لرک آزلغندن
ویولسزلقلرندن بوندن سکز اون سنه اول آوروپا به
کنج ترکر حقنده مراد بکک همتیله اواینان حسن
توجه بوکون کاملاً سوندی . شو عدم اعتماد معروض
اولان یالکیز بر فرقه دکل فقط بتون بر قوم بلکه بتون
مسلمانلر ...!

ألبت بش اون کمچی ده حیقار . ثانیاً عجبا دونانما وسیله سیله
صرف ایدیلن ویا چالینان پاره بو وسیله اولماسه ده نافع
بر محله می صرف اولنه حق ؟

از میروقه سنی اوزهرینه یونان دونانماسی ترک صولرنده
حاکمیت می تحقیر ایده 'یدی دهامی ایی اولوردی ؟

کذاک ارمنی مسئله سنی ایچین همان تکمیل غزته لریمز
متحدأً سز عصیان ایتمک . چونکه هیچ بر یرده اکثریت
تشکیل ایده میورسکمز . قیامکمز نتیجه سنده بر مختاریت
اداره به مالک اولسه کز بیله ممالکتکیزی روسلر ضبط
ایده جک واوراده همجنسلر یکزه یاپلیدی کبی ملتیکیزی
غیب ایده جکسکمز . روس ارله جکسکمز . حالبوکه بزم
تابعتمزده ارمنیلککزه طوقونولماز دیور . بوراده
نظریمزدن ارزاق طو تدیغمز بر نقطه وارکه اوده ارمنیلر
عصیان ایدوبده بر مختاریت نائل اولسه لر و نتیجه ده
روسه اورایی ضبط ایدوب کندیلرینی روسلاشدرمایه
عزم ایتسه نتیجه اعتباریله نه اوله حق ؟ ارمنیلر نه غیب
ایده جکلر . ملتیرینی می ؟ اولا بر قاج بیک سنه دن بری
یاشامقده بولنان بر مایت نه بر قاج سنه ده نه ده بر قاج یوز
سنه ده اورته دن قالقایلیر ، علی الخصوص روسیه ده !
ثانیاً بزده غیب ایتدیکری ، طوغریدن طوغری به حیات !
حیات الدن چیققددن صوکره آرتق ملت قالیرمی ؟
عصیان مسئله سنه کلنجه ظلمدن شکایتی کیمسه منع ایده مه ز .
ظلم یایلمیورده بونلر کندی کندیلرینه یایغره ایدیلورلر
یاخود اولر یایلان ظلمک بر باشقه نوعی بزده دیایلمیور
بزم جانمز یوقی دیمک عبث ! فضله اوله رق عیب ! اگر
ظلم یوق ایسه بز بوراده نه اوطوریوروز ؟ بزم جانمز
وار فقط اولنر کبی سلاح بدست اوله رق حقهمزی طلب
ایده میورسقه ایدنلری هانکی حقله منع ایده بیلیرز ؟

بناءً عليه تشخيص ايديله مەمش اولان مرضمك
دواسى ده محتاج كشف، بوكون تركر ايچين عبدالحميدك
شويكرمى سكر سنه لك اداره سزلكى ظرفنده مملكتتمزك
احتياجى نظر اعتباره آلهرق استقبال ايچين قوت،
سعادت والحاصل برحيات مدنى حاضر لاق، بويوك بر
فرست ايدى. حالوكه نه يايلىدى؟

عبدالحميد ثاينك سرير سلطنتندن حفره مزاره
اينديرلدىكى كون نه ياپه جغز؟ يالكرز بوكون چاليشمى
اوكرنمش اولانلر اوكون افق مساعيلرى كنيشلتە بيليرلر.
فقط چاليشميه رق ياخود چاليشمى اوكرنە مەمش
اولهرق ياشايانلر نه ياپه بيليرلر؟ مصتل قانون اساسيدن
بخت اولونيور، عجباً بوندن يكرمى يدى سنه اول
سعادتتمزى ثامين ابدە مەمش اولان بو قانون بوندن
صوكرەسى ايچين بوسعادتى ثامين ايدە بيله جكمى؟ قانونلرە
باغلانوبەدە هر شئى اوندن بلكەين جمعيتلر كننام اولدى
وكنام اولمقدە! حرېت ملكيه مەزى بو صورتله يعنى صدقه
وياخود احسان طريقيه آلدیغمز تقدیرده محافظه ایدە
بيله جكمىز؟ وطنمزه متين بر استقبال حاضر لاق
ايچين نه ياپلىز؟ شمديكى حالده اك بويوك نقصانلریمز
نەدر؟ خروستيان و طنداشلریمزك بزه اولان تفوقلرى
نەدن ايله رى كليور؟ كندیلرله برابر ياشامغه مجبور
اولدیغمز بو آدم لره طرفينك منفعتنه موافق بر صورتده
ياشايە بيلمك ايچين نه وجهله حرکت ايتلىز؟ ايشته
اورتەدە بوكي مسائل مهمه وار ايكن آلآن اصلى فصلى
اولمان بر طاقم ترهات ايله عجزدن متولد فريادلرله، ماضى
مدحاريله، مداخله ومعاونت تنقيدلرله هنوز بر ثمره
نافعه توليدينه قادر حياتتمزى تسميم ايتە مەلىز. آرتق
جدى بر خط مساعى تعقيب ايتمك لزومى چوقدن كوروندى

اعتقادجمه وطنه ايديله جك اك بويوك خدمت
يوقاريدە عرض ايتديكم مسائلى تدقيق وتحميل ايدەرك
خلقمزى بونلره علاقەدار ايتە مە چاليشمق، قلممىزى
بو مقصدە حصر ايتمك، اهالىنى اوقومق، يازمق
اوكرنمك تشويق ايتمك، زكنينلرى چوجقلىرىنى اورويانك
بلا استتانا دكل فقط مجرب مكاتبلىرىنه دارالفنونلرینه
كوندەروب كنديلرىنى سعيە تحصيل چاره لرينه توسل
ايتديرمك. تشبث شخصى يە سعى، ذاتيلرله ثامين معيشتە
آلشديرمق، نافع كنابلر ترجمه ايدەرك نشر ايتمك
حقوقىزى فرانسىزجه، آلمانجه باخصوص انكليزجه
اولهرق قونله، منطقله فقط اعتدال دمله مدافعه ايدە جك
جدى برقاج غزته نشر ايتمك وبونلرە غريبك ادبى،
فنى، سياسى، اجتماعى مؤسسات عاليه مدنيه سنى تدقيق
ايدوب بونلرك مملكتتمزه صورت تطبيقى بزه كوسترمك،
اوكرنمك، خطالرىمىزى طفلانە تهورلره قابيلقمىزى
اكلايوب اولاً كنديمزده تصحيح ايتمكە صوكرە بو
تبعاتك نتايج نافعه سنى ديكر وطنداشلریمزده بيلديرمكە
وتوسيع وتعميمه چاليشمق ايله اولور. والا بو واديدە
قابلسه الى سنه يوز سنه دها دوام ايدلسه نتيجه
اضمحلالدن باشقه برشى اولاماز.

ف. ل.

روح نساء

مقدمه

انسانك شخصيت معنويه سى ديمك اولان اخلاقى
باشلېجه تربيه ابتدائيه سى اوزەرينه مبتنى اولور. تربيه